

Vefeyât/Obituary

Prof. Dr. Celal YENİÇERİ (1943-2021) Hocamız:

Hayatı ve Çalışmaları*

1. Hayatı

Prof. Dr. Celâl YENİÇERİ, 1943'te, İstanbul-Şile/Oruçoğlu köyünde doğdu. Oruçoğlu köy halkı, aslen, 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi (93 Harbi) sonunda Artvin ili merkeze bağlı Berta'dan (yeni adı Ortaköy) gelip devletin yer göstermesiyle buraya yerleşmiştir. İlkokulu, köyünde bitirdi. 1964'te İstanbul İmam-Hatip Okulu'ndan, 1968'de de İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu. Askerlik sonrası 1970'te orta öğretimde görev aldı, Çanakkale-Biga İmam-Hatip Okulu'nda ve ardından İstanbul/Üsküdar İmam-Hatip Lisesi'nde meslek dersleri öğretmeni olarak çalıştı.

Prof. Dr. Celâl YENİÇERİ, 1983'te "*İslâm Devlet Bütçesi Hukûku ve İlgili Müesseseler*" konulu çalışmasıyla, doktor ünvanını elde etti: İslâm'da devlet bütçesi hukuku ve ilgili müesseselerin ortaya çıkışı / haz. Celal YENİÇERİ. 1983. XII, 427 y.; 28 cm. Doktora. Atatürk Üniversitesi : İlahiyat Fakültesi, Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Salih Tuğ). Bu çalışma, 1984'te "*İslâm'da Devlet Bütçesi*" adıyla yayınlandı.

Prof. Dr. Celâl YENİÇERİ, 1985'te İstanbul Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne Doktor ünvanıyla öğretim görevlisi olarak tâyin edildi. 1989 yılında, Doçent'lige yükseltildi.

Prof. Dr. Celâl YENİÇERİ, 1988-89 yıllarında bir yıllık süreyle Suriye/Halep Üniversite'sinde ziyâretçi araştırmacı olarak bulundu.

Prof. Dr. Celâl YENİÇERİ, 2006 yılında profesör oldu. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden yaş haddi dolayısıyla emekli olduktan sonra, bir süre Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi İslâmî İlimler Fakültesi'nde görev yaptı.

* Bu yazı İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Vecdi AKYÜZ tarafından kaleme alınmıştır. vecdiakyuz@gmail.com | orcid.org/0000-0003-1750-7679

Prof. Dr. Celal YENİÇERİ, 27 Ekim 2021'de 78 yaşında vefat etti. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Camisi'nde kılınan cenaze namazından sonra son yolculuğuna uğurlandı.

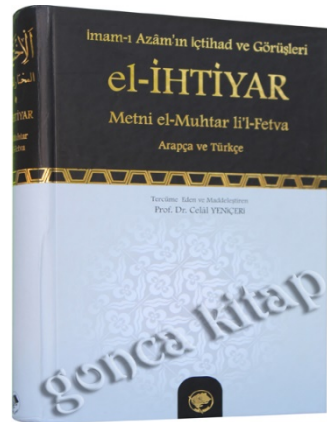

2. Çalışmaları

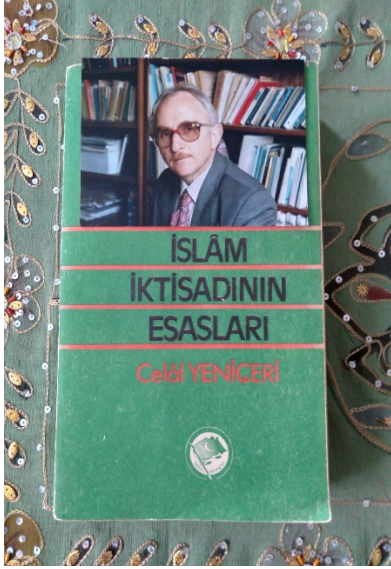
Prof. Dr. Celal YENİÇERİ hocamızın öncü nitelikteki çalışmaları, özellikle İslâm ekonomisi ve finansı alanında yoğunlaşmaktadır. Ayrıca, Hz. Muhammed (sallâllâhu aleyhi ve sellem) döneminde yaşanan dinî, siyasî, sosyo-ekonomik hayat hakkında, güncel konularla da ilişkilendirerek pekçok önemli çalışma yapmıştır.

a. Kitaplar

1) Abdullah b. Mahmud el-Mevsilî: *İmam-ı Azam'ın İctihad ve Görüşleri: el-İhtiyar Metni el-Muhtar li'l-Fetva* (Arapça-Türkçe). Çev.Celal YENİÇERİ, İstanbul: Şamil Yayınevi, 1973, 2016, 671 Sayfa. ISBN-10: 9759068559, ISBN-13: 978-9759068554.

2) Celal YENİÇERİ, *İslâm İktisadının Esasları*, İstanbul: Şamil Yayınevi, 1980, 500s. Türkiye Millî Kültür Vakfı 1980 yılı ödülünü kazandı.

3) Celal YENİÇERİ, *İslâm'da Devlet Bütçesi*, İstanbul: Şamil Yayınevi, 1984, 624s. Doktora tezi çalışmasının yayınlanmış halidir.

4) Celal YENİÇERİ, *Devlet Başkanı ve Aile Reisi Hz.Muhammed ve Yaşadığı Hayat*, İstanbul 2000, 574s., ISBN: 978-9755482118.

5) Celal YENİÇERİ, *Peygamber, Devlet Başkanı, Âile Reîsi Hz. Muhammed: Yaşadığı ve Yön Verdiği Hayat*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), 20002007, 2015, 799s., ISBN-10: 9755483802, ISBN-13: 978-9755483801. Önceki eserin, ilâveli ve yeniden düzenlenmiş hali olarak basılmıştır.

6) Celal YENİÇERİ, *İslâm Açısından Tüketim, Tüketicinin Korunması ve Ev İdaresi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), 1996, 220s.

7) Prof. Dr. Celal YENİÇERİ'nin, "Değerler ve Hükümler Bahçemizden Bir Demet Hikmet" genel dizi adını taşıyan çalışması içinde, hayatımızda önemli yerleri bulunan şu yedi adet eser yer almaktadır:

- Celal YENİÇERİ, *Hukuk-Ahlak-Hikmet-Dil ve Siyaset Yönleriyle Sevginin Kökleri, Kaynaşma, Hediyeleşme ve İlkeleri*, İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2009, 224s, ISBN: 978-9758646227.

- Celal YENİÇERİ, *Hz. Peygamber'in Çevreciliği, Spor Etkinlikleri ve Kur'an'da Çevrecilik*, İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2010, 2.B., 271s, ISBN-10: 9758646257, ISBN-13: 978-9758646258.

-Celal YENİÇERİ, *Hz. Peygamber'in Tıbbı ve Tıbbın Fıkhı: Peygamberin Tıp Bilimine Bakışı, Dönemi ve Sonrasında Sağlık Hizmetleri, Tıpta Güncel Meselelerine Fikhî Hükümler*, İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2017, 170s, ISBN-10: 9758646265; ISBN-13: 978-9758646265.

-Celal YENİÇERİ, *Hz. Peygamber'in Giyim-Kuşamı, Mutfağı, Getirdiği İlkeleri ve Günümüz: Felsefesi, İlkeleri, Güncel Meseleleriyle Giyim-Kuşam ve Sofralar*, İstanbul: Çamlıca Yayınları; 1. B., 4 Ocak 2017, 200s, ISBN-10: 9758646273; ISBN-13: 978-9758646272.

-Celal YENİÇERİ, *Bütün Boyut, Çeşit ve Mezhepleriyle Kutsal Kesim Kurbanı Yeniden Bakış ve Hz. Peygamber'in Kurbanları*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), 2009, 109s, ISBN-10: 97586446281, ISBN-13: 978-9758646289.

-Celal YENİÇERİ, *Peygamber ve Sonrasında İslâm'ın Kazanç ve Emeğe Bakışı ve Emek Hayatını Düzenlemesi: Hukukî-Ahlâkî-İktisadî-Felsefî Yönleriyle Emek ve Emekçi Hayvanlar*. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2009, 217s. ISBN-10: 9758646311, ISBN-13: 978-9758646319.

-Celal YENİÇERİ, *Hukukî-Ahlâkî-Felsefî Boyutları ve Günceli ile İslâm Âilesi ve Ev İdâresi*, Hz. Peygamber'in Âile Reîsliği, Yönetim İlkeleri, Kadın ve Âile Dünyamız, İstanbul: Çamlıca Yayınları, 2014, 190s. ISBN: 978-9758646241.

8) Celal YENİÇERİ, *İslâm'ın Dayanışma-Paylaşma Medeniyeti: İlgili Tüm Kurumları ve Günümüze Taşınması*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı (İFAV), 2013, 840s, ISBN-10: 9755483136, ISBN-13: 978-9758643139.

9) Celal YENİÇERİ. *Uzay ve Varlık Ayetleri Tefsiri İslâm Açısından Kâinat ve İmkânları*. İstanbul 1995, 500s; İstanbul: Erkam Yayınları, 2006, 624s; 2017, 543s; 2021, ISBN: 978-9756247808. Konuyla ilgili röportaj için bk. <https://www.altinoluk.com.tr/doc-dr-celal-yeniceri-ile-yeni-yayinlanan-uzay-ayetleri-tefsiri-uzerine-kuran-bir-kainat-kitabi-dir.html>

10) Celal YENİÇERİ, *Fıkıh Kürsüsünden Dersler, Güncel Meselelere Hükümler*. Celal YENİÇERİ'nin son çalışmasıdır.

b. Makaleler

1) Celâl YENİÇERİ, “İslâm'da Haram ve Helâl Mantiği”, *İslâm Medeniyeti*, İstanbul 1968, cilt: 2, sayı: 15, s. 6-11

2) Celâl YENİÇERİ, “İslâm'da Haram ve Helâl Mantiği”, *İslâm Medeniyeti*, İstanbul 1968, cilt: 2, sayı: 17, s. 7-9.

3) Celâl YENİÇERİ, “İslâm’da Haram ve Helâl Mantığı”, *İslâm Medeniyeti*, İstanbul 1968, cilt: 2, sayı: 19, s. 2-5.

4) Celâl YENİÇERİ, “İslam’da Ölçü ve Tartı”, *İslâm Medeniyeti [İslâm Medeniyeti Mecmuası]*, İstanbul 1968, cilt: 2, sayı: 13, s. 11-13.

5) Celâl YENİÇERİ, “Ebû Hanîfe’nin Hayatı, Malî ve İktisadî Görüşleri”, *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, İstanbul 1986, sayı: 4, s. 255-272.

6) Celâl YENİÇERİ, “İslâm İktisadî Açısından Sermâye Temin Yolları ve Kredi Kaynakları”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası [İstanbul İktisat Dergisi]*, İstanbul 1994, cilt: B-3, sayı: 1-4, s. 837-864.

7) Celâl YENİÇERİ, “Asr-ı Saadet’te Hz. Peygamber’in ve Ailesinin Geçimi”. İçinde: Vecdi Akyüz (ed.), *Bütün Yönleriyle Asr-ı Saadet’te İslâm*. 4c, 2. Basım. İstanbul: Ensar Yayınları, 2007.

8) Celâl YENİÇERİ, “Kur’an’ın ve Hz.Peygamber’in Öğretisinde Tabiattaki Canlı Hayata Bakış, İnsanoğlunun Sorumlulukları”, *EskiYeni Dergisi*, 21, Ankara 2011, s.88-98.

c. Bildiriler

1) Celâl YENİÇERİ, “İslam’da Kredi Kaynakları ve Veriliş Biçimi”, *İslâm Ekonomisinde Finansman Meseleleri*, İstanbul İlmî Neşriyat, 1992, s.239-254.

2) Celâl YENİÇERİ, “Yolculara Yapılan Mâlî Destekler ve Seyahatten Men’i”, *Serferîlik ve Hükümleri*, İstanbul 1997, s.215-226.

3) Celâl YENİÇERİ, “İnfâka Genel Bakış ve Mal Üzerinde Zekâtın Dışında Diğer Mükellefiyet ve Karşı Haklar”, *Bir Sosyal Güvenlik Kurumu Olarak Kur’an ve Sünnette Zekât: Tartışmalı İlmî Toplantı*, 17-18 Kasım 2007, İstanbul 2008, s.269-291.

4) Celâl YENİÇERİ, “İslâm Fıkhî Açısından Ortaklıklara Bakış”, *İslâm Hukuku Açısından Tarihten Günümüze Kredi ve Finans Yöntemleri Tartışmalı İlmî İhtisas Toplantısı İstanbul*, 08-09 Mayıs 2010, İstanbul 2011, s. 267-292.

5) Celal YENİÇERİ, “Hz.Peygamber Ailesinin Gelirleri, Geçimi ve Bıraktığı Miras”, *Hız.Peygamber ve Aile Hayatı*, İstanbul ty., s.343-402.

6) Celal YENİÇERİ, “İslâm İktisadının Usulü ve Meşruluk İlkesi”, *İslâmî İlimlerde Metodoloji: Usûl Meselesi*, İstanbul: İSAV adına Ensar Neşriyat, 2006.

7) Celal YENİÇERİ, “Yoksulluğu Yok Etmede Zekâtın Yeri”, İçinde: Yoksulluk, Yayınlayanlar: Ahmet Emrte Bilgili-İbrahim Altan, 2c, İstanbul: Deniz Feneri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, 2003, 407s.

d. Ansiklopedi Maddeleri

Prof. Dr. Celal YENİÇERİ Hocamız, TDV İslâm Ansiklopedisi'ne katkıda bulunarak toplam 8 madde veya madde bölümü telif etmiştir. Bu maddelerin ilgili olduğu ilim dalları; Fıkıh, İlimler Tarihi, İslâm Tarihi ve Medeniyeti'dir.

1) Celal YENİÇERİ, "Bâc", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul 1991, c. 4, s.411-413.

2) Celal YENİÇERİ, "Cehbez", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul 1993, c. 7, s.222-223.

3) Celal YENİÇERİ, "Mülâmese", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, 2020, c. 31, s. 535-536.

4) Celal YENİÇERİ, "Münâbeze", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, 2020, c. 31, s. 561-562.

5) Celal YENİÇERİ, "Güneş (2. Bölüm: Kur'an ve Hadis)", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul 1996, c. 14, s.291-292.

6) Celal YENİÇERİ, "Mezâlim", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, Ankara 2004, c. 29, s.515-518.

7) Celal YENİÇERİ, "Müzâbene", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul 2006, c. 32, s.232-233.

8) Celal YENİÇERİ, "Tu'me", *TDV İslam Ansiklopedisi (DİA)*, İstanbul 2012, c. 41, s.371-372.

e. Yönetilen Tezler

Prof. Dr. Celal YENİÇERİ Hocamız, çok sayıda yüksek lisans ve doktora tezi çalışması yönetmiştir. Yüksek lisans ve doktora tezlerinin konuları, genellikle kendisinin de çalışma alanı olan konularla ilgilidir.

Belirleyebildiğim doktora tezleri, tarih sırasıyla şöyledir:

1) *İslâm Hukukunda Cezâ Sorumluluk* / haz. Hüseyin ESEN. 2002. VI+214y.; 28 cm. Doktora. Marmara Üniversitesi Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ) (Yayınlanmış Hali: *İslâm'da Suç ve Ceza: İslâm Hukukunda Cezâ Sorumluluk*, İstanbul: Yeni Akademi Yayınları, 2006.)

2) *Faizsiz Bankacılık İşlemlerinin İslâm Fıkıhındaki Yeri* / haz. Servet BAYINDIR. 2004. XI+261 y.; 28 cm. Doktora. Marmara Üniversitesi Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı

İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ) (Kitap olarak yayınlanmıştır: *Faizsiz Bankacılık*, İstanbul: Rağbet Yayınları, 2005, 272 Sayfa)

3) XVIII. Yüzyıl Osmanlı Toplumunda Nazarî ve Tatbikî Olarak Karz İşlemleri / haz. Süleyman KAYA. 2007. IX+237y.; 28 cm. Doktora. Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

4) Eksik Borç Kavramının İslâm Hukuku Açısından İncelenmesi / haz. Mustafa DEMİR-
RAY. 2008. XII+299y.; 28cm. Doktora. Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm
Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ) (Kitap olarak yayınlanmıştır:
Hak Zail Olmaz: Roma, Türk ve İslam Hukuklarında Eksik Borç, İstanbul: Küre Yayınları, 2010,
311 Sayfa, ISBN-10: 9758740806, ISBN-13: 978-9758740802.)

5) İslâm Hukukunda Hakkın Düşmesi / haz. Fatih YAKAR. 2010. VIII+168y.; 28cm.
Doktora. Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danış-
man: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

6) Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygulaması / haz. Said Nuri AKGÜNDÜZ.
2010. VI+222y.; 28cm. Doktora. Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hu-
kuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ). (Bu tezin tez izleme ve savunma
jürisinde bulunmuştum.) (Yayınlanmış Hali: *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku Uygula-
laması*, İstanbul: Rağbet Yayınları, 2017, 264 Sayfa , ISBN: 978-6059475211.)

Belirleyebildiğim yüksek lisans tezleri, tarih sırasıyla şöyledir:

1) İslâm Hukukunda Mâlî Cezalar / haz. Hüseyin ESEN, Yüksek Lisans. Marmara
Üniversitesi Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman:
Prof. Dr. Celal YENİÇERİ) (Yayınlanmış Hali: *İslâm Hukukunda Mâlî Cezalar*, İstanbul: Yeni
Akademi Yayınları, 2006.)

2) İslâm Hukukunda Kasâme / haz. Cemalettin ŞEN, İstanbul 1996, 107s.; Yüksek
Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Da-
nışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

3) Ahmet Hamdi Akseki ve Fikhî Görüşleri / haz. Türkan KEŞKEK, İstanbul 2003, ?s.;
Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim
Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

4) Ehliyetler Bakımından Sakat ve Özürlülerin İbadet Mükellefiyeti / haz. Dilek MAL-
KOÇ, İstanbul 2006, IX+88s.; Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim
Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

5) *Kur'an-ı Kerim'de Haram Hükümlerin Ortaya Çıkışı ve Konuları* / haz.Nuray YILMAZ, İstanbul 2006, V+121s.; Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

6) *İslâm Fıkhdında Ehliyet Arızalarının İbadetlere Etkisi* / haz. Nuray TOPDEMİR, İstanbul 2007, IX+145s.; Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ).

7) *Kur'an'da İbadetlerin Ortaya Çıkışı, Çeşitlenmesi ve Fıkhi Bakımdan Hükümleri* / haz. Tahir MEHTİOĞLU, İstanbul 2008, VI+186s.; Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi İlahiyat Anabilim Dalı İslâm Hukuku Bilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Celal YENİÇERİ). (Tez savunma jürisinde bulundum.)

Profesörlük atama jürimde de yer alan Prof. Dr. Celal YENİÇERİ, yaşayan Türkçe'nin anlaşılır ve doğru kullanımı üzerinde titizlikle dururdu. Bu konudaki en küçük bir ihmali hemen uyarırdı. Şehrin içindeki tabiata yakın ara yollarda gezinip yürümeyi çok severdi. Rahmetli hocamızla, Bağlarbaşı'ndan henüz şimdiki kadar yerleşimin olmadığı o güzelim bahçelerle dolu zamanlarda Küçük Çamlıca Tepesi'ne doğru pekçok yürüyüşümüz oldu. Hocamız, her zamanki güleryüzüyle son derece şakacıydı, ilginç şakalar, özellikle kelime esprileri yapardı. Odası, her zaman ikramla doluydu. Gelen olmazsa, koridorlarda dolaşarak davet edecek birini arardı. Her gün mutlaka bir fincan kahve içerdi. Fakültenin eski bahçesinde dolaşmayı ve oturmayı pek severdi.

İSAM, hocamızın vazgeçilmez mekânlarından biriydi, İSAM'la âdetâ ikiz gibiydiler. İSAM'da dinlenme aralarında çay mekânında, güleryüzü ve tatlı esprileriyle çevresinde yer alan gençlerle uzun ve çok yararlı sohbetler yapardı. İSAM, hocamızın dâimî çalışma ikâmetgâhı gibiydi. İSAM Kütüphanesi'nde çalışmak, hocamızın son anlarına dek en önemli Kantvârî özelliklerindendi.

Hocamıza Allah'tan sonsuz rahmet, eserlerini sadaka-i câriye kılmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Celal YENİÇERİ ve Y. Doç. Dr.Emin IŞIK. (2000)